

Avagem Vormsi kirst! – Öppna Ormsökistan!

Mötted ja ideed kohtumispaigast
Avagem Vormsi kirst
Svibys, Vormsi
26. juuli 2022

Tankar och idéer från mötesplatsen
Öppna Ormsökistan
i Sviby, Ormsö
26 juli 2022

Avagem Vormsi kirst / Öppna Ormsökistan

Vormsil ja teistel rannarootsi aladel leiduv rikkalik kultuuripärand on sild saarlaste ja külaliste vahel toona ja praegu. See pakub ainulaadseid võimalusi valla ja kogu piirkonna arenguks.

Traditsiooniline puna-valge-roheline Vormsi kirst on nii konkreetne kui ka abstraktne sümbol paljude erinevate kultuuriliste pusletükkide kogudele.

Kultuuripärandi elujõu ja arenguks on kollektiivne lähenemine hädavajalik. Aega on vähe. Palju sellest, mis pole veel dokumenteeritud ja eksisteerib ainult suulise pärimusena, on iga päevaga rohkem kadumisohus.

Esimene üldine kokkusaamine kultuuripärandi ja tuleviku osas, millele tugineda, peeti 2022. aasta juulis Vormsi Talumuuseumis. Sel päeval jagati mälestusi ja muljeid ning pakuti välja enam-vähem terviklikke ideid mälestuste kogumiseks ja reaalseks väärtuseks muutmiseks.

Käsitleti ajalugu, käsitööd, loodust, fotot ja videot, muusikat ja jutuvestmist.

Järgnevalt kirjeldatakse mõtteid ja ideid, mis protsessi käigus tekkisid.

Den rika kulturminnesskatt som finns på och kring Ormsö är inte bara en bro mellan öbor och besökande då och nu, utan erbjuder också unika slumrande möjligheter till utveckling av kommunen och hela regionen.

Den traditionella röd-vit-gröna Ormsökistan står som en både konkret och abstrakt symbol för de många samlingar av kulturpuselbitar av olika slag som existerar på olika platser.

Att ta ett samlat grepp är absolut nödvändigt för att kulturarvet skall bli livskraftigt och ständigt vidareutvecklas. Tiden är knapp. Mycket som ännu inte är dokumenterat, och bara finns i form av muntlig tradition, försvinner för eftervärlden dag för dag.

Som ett första helhetsgrepp i att skapa en bas att bygga vidare på hölls en heldag på Hembygdsgården i Sviby i juli 2022. Här delades minnen och intryck, och här genererades mer eller mindre kompletta idéer för att samla och utveckla nuläget – göra minnen och aktiviteter till verkliga tillgångar.

De områden som behandlades var historia, hantverk, natur, foto och video, musik, och berättande.

I det följande beskrivs de tankar och idéer som formades under processen.

Ajalugu / Historia

Vormsi rikkalik ajalugu koosneb laias laastus kolmest perioodist. Kuni 1944. aastani elasid saarel rootsi keelt kõnelevad inimesi. Enamik põgenes Teise maailmasõja ajal Roots. Järgnes nõukogude okupatsioon, mil saare elanikkonnas hakkasid rände kaudu domineerima eesti- ja venekeelsed. 1991. aastal sai Eesti taas iseseisvaks. Pärast seda on paljud endised vormsilased ja nende järeltulijad talud tagasi saanud. Samuti on talusid ostanud Mandri-Eesti inimesed. Kõigi kolme perioodi mõistmine on hädavajalik.

Palju on olemas tekstilist materjali, kuid takistuseks on keelebarjäär eesti ja rootsi keele vahel. Teadlik investeerimine tõlgetesse – mõnel juhul võib-olla isegi inglise keelde – annaks kiiresti suure efekti. Ajaloolises tervikus võib leida kõike: alates ehitustraditsioonist ja põllumajanduse oskusteabest kuni usundilooni. Täna on teada, millised inimesed erinevates külates ja taludes elasid, eriti andmebaasi *Våra Anor* (r.k Meie esivanemad) kaudu. Palju põnevaid fotosid saarelt, eriti kuni 1944. aastani, leiab SOV topoteegi arhiivist. Kahjuks teavad nendest uurimisvõimalustest liiga vähesed.

Kesksel kohal on loomulikult kooli tegevus. Rootsi keele õpetus on Vormsi identiteedi ehituskivi. Lisaks sellele peaksid asjaosalised asutused töötama selle nimel, et õpetajatele ja õpilastele antaks ressursse, mis ulatuks koolimaja seintest kaugemale ning aitaks õpetada kodulugu. Selleks võivad olla üksikud teemapäevad või terviklikud teemakäsitlused. Näiteks saaks kasutada Avatud Vormsi kirstu ürituse teemavaldkondi.

Ormsös rika historia består i stora drag av tre perioder. Fram till 1944 beboddes ön av svenskspråkiga. Majoriteten flydde till Sverige under andra världskriget. Därpå följde den sovjetiska ockupationen, när öns befolkning genom migration kom att domineras av estnisk- och ryskspråkiga. 1991 blev Estland åter självständigt. Efter detta har många tidigare Ormsöbor och deras ättlingar återfått gårdar och många gårdar har under senare år också köpts av personer från det estniska fastlandet. Att öka förståelsen för alla tre perioder är absolut nödvändigt.

Dokumentation finns, men språkbarriären mellan estniska och svenska är ett hinder. En medveten satsning på översättningar – kanske till och med engelska som hjälp i vissa fall – skulle snabbt ge stor effekt. I den historiska helheten återfinns allt från byggnadstradition och jordbrukskunnande till religionshistoria. Redan idag tillgängligt är vilka människor som bodde i olika byar och gårdar, speciellt genom databasen *Våra Anor*, och många fascinerande foton från ön, speciellt fram till 1944, finns i arkivet *Topoteket*. Tyvärr vet alltför få om det.

Skolans verksamhet är självfallet central. Svenskundervisning är en byggsten i Ormsö-identiteten. Och utöver det bör ansvariga förvaltningar verka för att resurser ges till lärare och elever för att tidigt bygga hembygdskunskap som kan nå långt bortom skolbyggnadens väggar. Man kan tänka sig allt från enskilda temadagar till etablerandet av en historisk temainriktning. En sådan skulle kunna spänna över alla ämnesområden i Öppna Ormsökistan och mer.

Käsitöö / Hantverk

Tekstiilikäsitöö on alati olnud Vormsi osa. Teadupärast oli naistel *bindpongen* ehk vardakott alati käsivarrel ja nad kudusid ka käies. Seda isegi Haapsalus, kus nad jäid linnarahvale silma.

Traditsioonilised tehnikad, mustrid ja värvilahendused on saare identiteedi lahutamatud osad. Kui neid võimalikult palju levitada, siis võidab sellest mitte ainult Vormsi, vaid kogu kultuur.

Kohaliku omapära tugevdamiseks oleks lambakasvatuse laiendamine Vormsil. Vormsi vill annaks võimaluse traditsiooniliseks villatöötamiseks ning kangaste ja rõivaste kudumiseks. Samuti aitaksid lambad väga hästi ja ehedalt säilitada maastikku.

Huvi traditsiooniliste rahvarõivaste vastu suureneb. Hea organiseerimise korral võib kursustel ja teemapäevadel olla palju osalejaid.

Lisaks tekstiilile on suur potentsiaal puidu- ja sepatööl ning ajaloolistel ehitusoskustel. Tähelepanu all on kõik Vormsi omaloomingulised ja traditsioonidel põhinevad ning võib-olla ka tulevikku suunatud tegevused.

I alla tider har textilhantverk profilerat Ormsö. Det är välkänt att kvinnorna ständigt hade bindpongen på armen och stickade medan man förflyttade sig, också inne i Hapsal.

De traditionella teknikerna, mönstren och färgställningarna är omistliga delar av öns identitet, och man har allt att vinna på att sprida dem så mycket som möjligt.

För att ytterligare förstärka den lokala prägelns finns det en enorm potential i en utökad fårskötsel på Ormsö. Det skulle ge stor tillgång till lokal ull, som kan förädlas på traditionella sätt hela vägen till vävt tyg och kläder. Dessutom skulle det hjälpa landskapsvården på en mycket varsamt och genuint sätt.

Det finns ett begynnande uppsving i intresset för de traditionella folkdräkterna som man kan få ännu mer utväxling på. Kurser och temadagar kan rätt hanterade få stor anslutning.

Även om det textila på ett naturligt sätt kommer i fokus finns också en stor potential i aktiviteter kring trä- och smideshantverk, men också i traditionellt byggnadsskick. Alla egna skapande uttryck av Ormsö, baserade på traditionen och kanske också framåtriktade, skall uppmuntras.

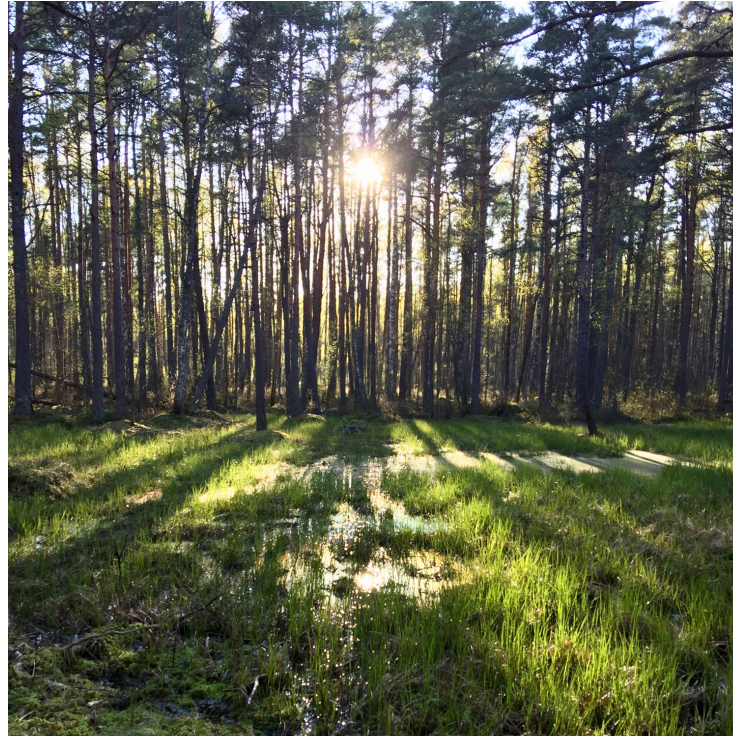
Loodus / Natur

Saarelise maastiku mitmekesisus ja liigirikkus muudavad Vormsi väga haruldaseks ja mõnes mõttes eksootiliseks. Siingi saavad toimuda arengud. Võrreldes 1940. aastate eelneva ajaga, mil toimis väikepõllumajandus, on suured alad endiselt võsastunud.

Peaesmärk peaks olema kultuurmaastiku taastamine: avatud rannajooned, hooldatud metsad ning puhastatud karjamaad ja põllud. Siingi saab silmas pidada eestirootslaste ajaloolist elukorraldust. Kariloomade pidamine on suurepärase ökoloogiline viis selle väärtuse edendamiseks.

Samas võib looduse muutmine – eriti pinge puutumatu ja kultiveeritud looduse vahel – sattuda huvide konflikti. Tasakaalu eelduseks on läbipaistev, vastutustundlik ja lugupidav dialoog maaomanike ja -kasutajate ning valla ja piirkonna huvide vahel.

Mitme märgistatud loodusraja avamine erinevates looduskoosluses suurendaks veelgi Vormsi kui laia turismi sihtkoha profiili.

Landskapets mångfald och artrikedom inom ett naturligt begränsat område gör Ormsö mycket exklusivt och också i någon mening exotiskt. Det finns också en utvecklingsbarhet, då stora områden fortfarande är igenväxta i jämförelse med före 1940-talet, då det småskaliga jordbruket fortfarande hade sin fullständiga utbredning.

Återställandet av kulturlandskapet, med öppna strandlinjer, välvärdade skogar, och rensade betes- och åkermarker, bör vara en huvudprioritet. Där är också det estlandssvenska historiska perspektivet en stor tillgång. Hållning av betesdjur är ett utmärkt ekologiskt sätt att driva en sådan utveckling. Med det följer dessutom flera positiva bieffekter.

Samtidigt kan nyttjandet av naturen, och speciellt spänningsfältet mellan orörd och brukad natur, vara föremål för intressekonflikter. En förutsättning för balans är en transparent, ansvarfull och respektfull dialog mellan markägare, nyttjare, och intressen från kommun och region.

Öppnandet av flera uppmärksammade naturstigar, i alla olika naturtyper, skulle ytterligare höja Ormsös profil som mål för bred turism.

Foto ja video / Foto och video

Nii fotod kui filmid taaselustavad omapärasel moel kunagised ajad. Talumuuseumi huvitavad fotonäitused näitavad seda väga selgelt.

Praegu puudub Vormsiga seotud fotosid ja videosid koondav ja hästi korraldatud arhiiv, eriti 1944. aasta järgse perioodi kohta. Sellise arhiivi loomine on kultuuripärandi säilimise võti.

See peab olema kergesti ligipääsetav ja hooldatav. Hädavajalik on metaandmete (kus, millal ja kelle poolt on foto tehtud) kasutamine. Oluline on säilitatava materjali kvaliteet (vajadusel taastada), mis võimaldab paremat reprodutseerimist.

See arhiiv võiks olla seotud SOV topoteegiga.

Jäädvustamise ja säilitamise jaoks oleksid olulised fotopäevad ja fotonädalad saarel.

Slaidiesitlused erinevatel teemadel minevikust ja olevikust ning nende jagamine on lihtne viis olemasoleva fotoarde väärtust inimeste jaoks suurendada.

Både stillbilder och rörliga bilder levandegör på ett unikt sätt tidens förhållanden. De uppskattade fotoutställningar som hållits på Hembygdsgården visar det med all önskvärd tydlighet

Det saknas idag ett samlat och välorganiserat arkiv för Ormsörelaterade foton och video, speciellt för tiden efter 1944. Tillskapandet av ett sådant kommer att vara en nyckel till bevarandet av kulturarvet.

Det måste vara både lättillgängligt och lätt att underhålla. Stringens i metadata (var, när, av vem) är absolut nödvändigt. Bästa återgivning, och eventuellt förbättring, av originalens kvalitet är också kritisk.

Ett sådant arkiv skulle med fördel kunna samordnas med Topoteket.

Återkommande fotodagar och fotoveckor på ön skulle vara viktiga evenemang för utveckling av disciplinen.

Redan att sätta ihop och dela bildspel i olika ämnen, i dåtid såväl som nutid, är ett enkelt sätt att höja värdet i befintlig fotokatt för en bred publik.

Muusika / Musik

Omanäolise eestirootslaste muusika – mis põhineb laulul ja mõnel pillil – juured on tõenäoliselt rauaajas. Tuntuimad pillid on *talharpa* (hiu kannel) koos torupilliga. Neile lisandusid tehases valmistatud pillid nagu kannel ja palvemaja orelid. Samuti õpiti ise valmistama mandoliine ja viiuleid.

Säilinud lauludest on saanud üks olulisemaid osasid vormsirootsluse säilitamisel. Viimastel aastatel on tegeletud hajutatud tekstide ja nootide kogumise ning taastamisega. Olemasolevatele tekstidele kirjutatakse uut muusikat ja vanadele meloodiatele on kirjutatud uusi rootsikeelseid tekste.

Tänapäeval tegutseb nii Eestis kui Rootsis mitmeid rohkem või vähem tegutsevaid koore, pilliansambleid ja tantsurühmi. Kahjuks kohtuvad nad harva. Kontakte on aga vaja nootide ja salvestiste jagamiseks ning arendamiseks. Ühistöö saaks olla aluseks ka muusikalise raamatukogu arendamiseks.

Nagu ikka, on saare kool ja noored oluliseks osaks, mis vajab sihipärast tuge ja julgustust. Muusikaga saab olla kõikjal: alates kohalikest kooslauluõhtutest ja *talharpa*-kursustest kuni suurematel festivalidel osalemiseni.

Muusika tegemine, sõltumata vormist, on ellujäämise küsimus. Kõiki, kus iganes nad viibivad, tuleb julgustada koos muusikat tegema. Samuti kogemusi jagama. Erinevad instrumendid on lubatud ja arendus ei ole keelatud. See on isegi hädavajalik.

Den estlandssvenska musiken som vi känner som den mest ursprungliga, med sannolika rötter i järnåldern, baseras på sång och ett fåtal instrument. De mest kända är talharpan tillsammans med säckpipan. Mer den nya tiden tillkom fabriksstillverkade instrument som cittra och bönhusens orglar. Man lärde sig också att bygga egna mandoliner och fioler.

De bevarade sångerna har blivit ett av de viktigaste medlen för att bevara ormsövenskan. Under de senaste åren har några olika insatser gjorts för att samla ihop den spridda text- och musikskatten, men också för att renovera. Ny musik skrivs till befintliga texter. Nya texter på rikssvenska har skrivs till befintliga melodier.

Idag finns i både Estland och Sverige flera mer eller mindre aktiva sångköror, instrumentensemble och danslag. Tyvärr möts de sällan. Det behövs strukturer för att dela och utveckla både nedteckningar och inspelningar, och på sikt utveckla någon form av musikaliskt bibliotek.

Som så ofta är också skolan och öns ungdomar en viktig plattform som behöver riktat stöd och uppmuntran. Musikaliska mötesplatser kan vara allt från lokala allsångskvällar och talharpekurser till deltagande i större festivaler.

Oavsett form är det en överlevnadsfråga att avdramatisera musicerandet. Att uppmuntra alla att göra musik tillsammans där man är och dela upplevelsen. Alla instrument är tillåtna, och ingen vidareutveckling är förbjuden. Snarast nödvändig.

Jutustamise / Berättande

Jutustamine on alati olnud parim viis anda edasi möödunud aegade teadmisi traditsioonide, inimeste ja olude kohta. Paljud neist lugudest on juba kadunud. Kuid nende eest, mis alles jäävad, tuleb hoolitseda.

Eesti ja rootsi keele barjäär on kultuuripärandi jaoks keeruline. Paradoksaalselt on inglise keelest saanud kasutatavam suhtluskeel.

Üks pärandinfo, mida arhiivides on eriti raske leida, on traditsioonilised retseptid. Oluline oleks võtta ühendust võtmeisikutega nende kogumiseks ja tõlkimiseks.

Ormsösvenska ehk vormsirootsi keele murre on üleskirjutamata. Seetõttu annavad lisaväärtuse selles murdes kirja pandud või salvestatud lood. Kõiki jõupingutusi *ormsösvenska* elushoidmiseks tuleb julgustada. Üheks heaks näiteks on iga-aastases noorte kultuurilaagris õpetatavad murdekeelsed sõnad ja väljendid.

Järgmine samm võiks olla lihtne sõnastik *ormsösvenska*, eesti ja rootsi keelega. Vormsirootsi keelt saaks kasutada ka erinevatel kultuuriradadel.

Vaja on inventuuri, millised talumuuseumis olevad tekstid ja Vormsit puudutavad trükised vajavad tõlkimist eesti või rootsi keelde.

Muntlig trädning har alltid varit den bästa metoden att föra vidare kunskap om miljöer, traditioner, personer och förhållanden från flydda tider. Många av dessa berättelser är redan förlorade. De som finns kvar måste vårdas.

Språkbarriären mellan estniska och svenska är en komplikation för kulturarvet. Paradoxalt nog har det visat sig att engelska numera ofta är det bästa gemensamma muntliga språket.

En typ av information som visat sig speciellt svår att spåra upp i arkiv, är traditionella recept. En viktig insats vore att kontakta nyckelpersoner för att samla och översätta dem.

Den ormsösvenska dialekten är skriftlös. En extra dimension ges därför av berättelser nedtecknade eller inspelade på den dialekten. Alla insatser för att hålla ormsösvenska levande måste uppmuntras. Ett exempel är att man under det årliga ungdomsläget "Kultuuri Lager" lär ut ord och fraser på dialekten.

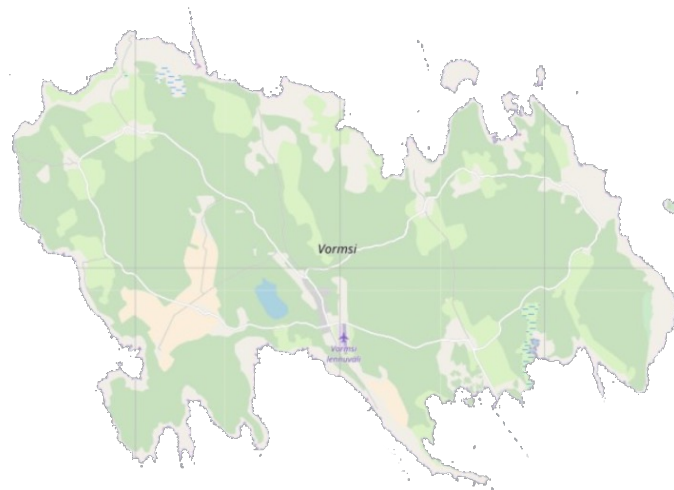
Ett nästa steg kan vara en enkel ordbok med ormsösvenska, estniska, och rikssvenska. Ormsösvenskan kan också utgöra inslag i olika typer av kulturstigar.

En inventering behövs av vilka texter på hembygdsgården och publikationer om Ormsö som behöver översättas till estniska eller svenska.

Kohalik / Lokala

- Töötada selle nimel, et Vormsi koolil oleks ressursse pakkuda juba varakult laialdasi teadmisi kodukohast, korraldada teemapäevi ja uurida tingimusi kultuuriloolise suuna loomiseks
- Soodustada traditsioonilist ja mahepõllumajandust, metsandust ja loomakasvatust
- Korraldada atraktiivseid käsitöökursusi puidu- ja sepatöö, ehitustehnika ja tekstiili (võib-olla eelkõige rahvarõivaste) teemal
- Korraldada fotopäevi/nädalaid, kaasalaulmisõhtuid, *talharpa*-kursuseid, tantsuõhtuid jne
- Kujundada Vormsi kultuuri (nii rootslaste kui eestlaste) panus järgmise eestirootslaste laulu- ja tantsupeo jaoks
- Teha inventuur talumuuseumis olevate tekstide ja Vormsit puudutavad trükiste osas, mis vajavad tõlkimist eesti või rootsi keelde
- Koostada ja avaldada traditsioonilisi Vormsi retseptide koondav kogumik
- Pane kokku lihtne sõnastik *ormsösvenska* (vormsirootsi keel), eesti ja rootsi keelega
- Rajada ja arendada saarel loodus- ja kultuuriradu (vormsirootsi keele elementidega) ning korraldada giidiga matku ja ekskursioone koos tegevustega

- Verka för att Ormsö skola har resurser att tidigt erbjuda bred hembygdskunskap, att skapa temadagar, och att undersöka förutsättningarna för inrättande av en kulturhistorisk temainriktning
- Uppmuntra ekologiskt och traditionellt jordbruk, skogsbruk, och boskapsskötsel
- Arrangera attraktiva kurser i hantverk - trä, smide, byggnadsteknik, och textil, kanske speciellt med inriktning mot folkdräkter
- Arrangera fotodagar/-veckor, allsångskvällar, talharpakurser, danskvällar etc...
- Utforma ormsökulturens (från boende i Sverige såväl som Estland) bidrag till nästa estlandssvenska sång- och dansfestival
- Inventera vilka texter på hembygdsgården och publikationer om Ormsö som behöver översättas till estniska eller svenska
- Sammanställa och publicera traditionella Ormsörecept
- Sätta samman en enkel ordbok med ormsösvenska, estniska, och rikssvenska
- Etablera och utveckla fasta natur- och kulturstigar (med inslag av ormsösvenska) på flera platser på ön, och arrangera guide vandringer och utflykter med aktivitetsinslag

Piirkondlik / Regionala

- Tugevdada piirkondlikku kultuuriidentiteeti suurema meediakajastusega, näiteks Lääne Elu ja üleriigilises televisioonis kaudu
- Mitmete koostööd tegevate ansamblite ja kooride ühise panuse andmine järgmise eestirootslaste laulu- ja tantsupeo valguses
- Eestirootslaste kultuuri toetamisprogrammide võimaluste uurimine koolide ja piirkonna jaoks.
- Uurida rahvusvahelise *talharp*-festivali korraldamistingimusi
- Uurida tingimusi suuremaks kultuurfestivaliks (mitte ainult muusika ja tants) kogu eestirootslaste alal
- Toetada ja teha tööd Tallinn–Haapsalu rongiühenduse taastamiseks

- Stärka den regionala kulturidentiteten med hjälp av ökad medieexponering, t ex via Lääne Elu och inslag i nationell TV
- Göra en bred satsning, med flera samverkande ensembler och körer, mot nästa estlandssvenska sång- och dansfestival
- Sondera för estlandssvenska profilkulturprogram i skolor även regionalt
- Undersöka förutsättningarna för en internationell talharpefestival
- Undersöka förutsättningarna för en större kulturfestival, inte uteslutande kring musik och dans, för hela det estlandssvenska området
- Verka för återöppnandet av tågförbindelse mellan Tallinn och Hapsal

Online

- Teha kättesaadavaks ja arendada edasi olemasolevaid foto- ja videoarhiive, näiteks SOV topoteek (estlandssvensk.topotek.se)
- Vajadusel luua ja teha kättesaadavaks uued foto, video, teksti, muusika jm arhiivid kooskõlas SOV topoteegiga
- Teha sugulusandmebaas *Våra Anor* (Meie esivanemad) tuntumaks ja kasutatavamaks (anor.estlandssvenskarna.org)
- Luua lihtsalt kasutatavad interaktiivsed arhiivid laulusõnade, kirjutatud muusika, salvestiste, retseptide jm jaoks
- Luua ja võimendada dialoogi ja info jagamist sotsiaalmeedias, näiteks huvirühmade kaudu

- Tillgängliggöra och vidareutveckla befintliga foto-och videoarkiv, såsom Topoteket (estlandssvensk.topotek.se)
- Vid behov etablera och tillgängliggöra nya arkiv för foto, video, text, musik o s v i samklang med Topoteket
- Göra släktskapsdatabasen Våra Anor mer känd och använd (anor.estlandssvenskarna.org)
- Skapa lättillgängliga interaktiva arkiv för texter, skriven musik, inspelningar, recept och mycket mer
- Etablera och intensifiera dialog och delande i sociala medier, exempelvis via intressegrupper

Järgmine horisont / Nästa horisont

- Jätkata ürituse Avagem Vormsi kirst pidevat dialoogi, jagades ja arendades seda digitaalsete ja füüsiliste kohtumiste kaudu, mille märgusõnadeks on *läbipaistvus* ja *vastutus*
- Hoida au sees ja arendada kokkusaamisteks olemasolevaid traditsioone – taaselustada vanu ja luua uusi
- Kasutada planeeritud festivale ja teisi üritusi ning hoida silm peal uutel
- Levitada teadmisi olemasolevate arhiivide ja andmebaaside kohta, nagu SOV topoteek ja *Våra Anor* (Meie esivanemad)
- Arendada saare kooli võimalusi kui olulist edasiviivat jõudu
- Suurendada ja levitada arusaamist ja vaatenurka saare ajaloolistest perioodidest
- Töötada selle nimel, et kultuurmaastike, metsade ja avatud rannajoonte hooldamine hoiaks esiplaanile eestirootslust
- Julgustage aktiivselt kõiki, kellel on Vormsiga mingi side, et nad leiaksid Vormsi kirstu avamisel just enda väärtused

- Kontinuerligt permanenta och bredda dialog, delande, och vidareutveckling av allas Ormsökistor via digitala och fysiska möten, med ledorden *transparent* och *ansvarstagande*
- Hedra och utveckla befintliga traditioner som mötesplatser - återuppliva gamla och skapa nya
- Nyttja planerade festivaler och motsvarande, och håll utkik efter nya
- Sprida kunskap om befintliga arkiv och databaser, som Topoteket och Våra anor
- Utveckla kraften i öns skola som en viktig motor för fortsatta framsteg
- Öka och sprida förståelse av och perspektiv på de historiska perioderna på ön
- Arbeta för vård av kulturlandskap, skogar och öppna strandlinjer med det estlandssvenska perspektivet med i bilden
- Uppmuntra aktivt alla med någon form av relation till Ormsö att känna värdet av sina egna Ormsökistor

Avagem Vormsi kirst / Öppna Ormsökistan

... sai 2022. aastal võimalikuks tänu

- Vormsi vald
- Estlandssvenskarnas Kulturförvaltning
- Estlandssvenskarnas Kulturförening (SOV)
- Ormsö Hembygdsförening (OHF)
- Vormsi Kodukandi Ühing (VKÜ)
- Rumpo Mäe talu
- Rannarootsi Muuseum

Inimesed, kes juhtisid seda esimeses etapis ja selle esitluse koostasid:

(tagarida vasakult)

Marju Tamm
Claes Hemlin
Elisabeth Hedfors
Sofia Joons Gylling

(esirida vasakult)

Egon Erkmann
Jan Rönnberg
Peter Hedfors

... blev 2022 möjligt tack vare

- Ormsö Kommun
- Estlandssvenskarnas Kulturförvaltning
- Estlandssvenskarnas Kulturförening (SOV)
- Ormsö Hembygdsförening (OHF)
- Vormsi Kodukandi Ühing (VKÜ)
- Rumpo Mäe Talu
- Aibolands Museum

Drivande personer i denna första fas, och som också producerat den här presentationen, har varit:

(Bakre raden från vänster)

Marju Tamm
Claes Hemlin
Elisabeth Hedfors
Sofia Joons Gylling

(Främre raden från vänster)

Egon Erkmann
Jan Rönnberg
Peter Hedfors

ormsokistan@gmail.com